

**Wynikowy plan nauczania historii
w klasie IIb szkoły ponadgimnazjalnej
do podręcznika**

Poznać przeszłość, zrozumieć dziś. Starożytność, średniowiecze,

klasa II, część 1

rok szkolny 2015/2016

Plan rozpisany na 5 godzin tygodniowo dla zakresu rozszerzonego(przy minimalnej obowiązkowej liczbie godzin tj.240h w cyklu kształcenia).

Temat lekcji	Liczba godzin	Odniesienia do PP	Wymagania edukacyjne w ujęciu czynnościowym		Metody i środki dydaktyczne	Procedury sprawdzania wiedzy
			poziom podstawowy	poziom ponadpodstawowy		
1.Lekcja organizacyjna. Narodziny cywilizacji Cywilizacja i kultura Czas i historia	1 3	1.1 1.3	Uczeń: -zapoznanie z wymaganiami edukacyjnymi – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cywilizacja, kultura, historia, źródło historyczne, archeologia, myślistwo, zbieractwo, hodowla, rolnictwo, irygacja, Semici, Indoeuropejczycy	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: ok.. 2 mln lat p.n.e., ok.100 tys. lat p.n.e., ok. 10 tys. lat p.n.e., ok. 3100 r. p.n.e., IV tysiąclecie p.n.e., III tysiąclecie p.n.e., II tysiąclecie p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: historiografia,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności

<p>Skąd czerpiemy wiedzę o ludziach żyjących w odległej przeszłości?</p> <p>Ludzie pierwotni wobec przestrzeni</p> <p>Konsekwencje trwałego osadnictwa</p> <p>Prehistoria i historia</p> <p>Początki najstarszych cywilizacji</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy składające się na pojęcia cywilizacji i kultury – opisuje tryb życia człowieka pierwotnego – przedstawia przyczyny i konsekwencje trwałego osadnictwa człowieka – przedstawia początki rolnictwa, rzemiosła i handlu – wymienia pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e.: w Mezopotamii, Egipcie, Indiach, Chinach i Ameryce – charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie. 	<p>antropologia, antropologia kulturowa, paleolit, neolit, rewolucja neolityczna</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym się różni historia od prehistorii – przedstawia sposoby zdobywania przez historyków wiedzy o przeszłości człowieka – wyjaśnia, czym zajmują się historia, archeologia, antropologia i antropologia kulturowa – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – ocenia konsekwencje rewolucji neolitycznej – wyjaśnia, jakie znaczenie dla życia człowieka miała umiejętność wytopu kruszców – wskazuje na mapie pierwsze cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e. – charakteryzuje pierwsze 	<p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie. 	<p>(aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	--	--	--	---

				cywilizacje z III–II tysiąclecia p.n.e. – wyjaśnia mechanizmy tworzenia się pierwszych państw-miast.		
2. Historia polityczna starożytnego Wschodu Egipt Mezopotamia Rywalizacja mocarstw. Szczyt potęgi Egiptu Imperia bliskowschodnie: Babilon, Asyria,	2	1.2	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: deifikacja, satrapia – przedstawia postaci: Cyrus Wielki, Dariusz I – wskazuje na mapie zasięg starożytnego Egiptu – charakteryzuje państwo starożytnego Egiptu – wskazuje na mapie Mezopotamię i zasięg państwa Sumerów – charakteryzuje państwo Sumerów – wskazuje na mapie Asyrię i Babilon – charakteryzuje państwo Asyrii	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV tysiąclecie p.n.e., ok. 3100 r. p.n.e., XXVII–XXV w. p.n.e., ok., 2300 r. p.n.e., III/II tysiąclecie p.n.e., II tysiąclecie p.n.e., ok. 1778 r. p.n.e., XV–XIV w. p.n.e., XIII w. p.n.e., VIII–VII w. p.n.e., 612 r. p.n.e., 555 r. p.n.e., 548 r. p.n.e., 539 r. p.n.e., 525 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rydwan, pismo klinowe, monoteizm – przedstawia postaci: Gilgamesz, Hammurabi, Amenhotep IV,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna pierwszych	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

Medowie i Persja			<p>i Babilonu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie zasięg imperium perskiego – charakteryzuje starożytne państwo perskie – charakteryzuje formy ustrojowe i struktury społeczne w cywilizacjach bliskowschodnich – przedstawia mechanizmy tworzenia imperiów bliskowschodnich w starożytności i ich upadania na skutek budowy kolejnych imperiów. 	<p>Nerfretiti, Sargon II, Nabuchodonozor, Kambyzes</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia najważniejsze etapy dziejów starożytnego Egiptu – przedstawia najważniejsze etapy dziejów państwa Sumerów, Asyrii i Babilonu – charakteryzuje ekspansję Persów na Bliskim Wschodzie – porównuje formy ustrojowe i struktury społeczne w cywilizacjach bliskowschodnich – opisuje techniki walki ludów starożytnego Bliskiego Wschodu – opisuje mechanizmy zakładania w starożytności państw metodą podboju oraz wyjaśnić tego konsekwencje społeczne – charakteryzuje relacje między mocarstwami starożytnego Wschodu, przedstawia najważniejsze 	<p>cywilizacji na Bliskim Wschodzie.</p>	
------------------	--	--	---	---	--	--

				konflikty i ich konsekwencje.		
3. Cywilizacje starożytnego Wschodu Sakralny charakter władzy Typy religii starożytnych: politeizm, monoteizm, dualizm Wschodnie systemy religijne: buddyzm, hinduizm, taoizm i konfucjanizm Początki pisma	3	1.1 1.2 1.3	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: charyzma, monarchia, faraon, politeizm, monoteizm, dualizm, antropomorfizacja, mumifikacja, piramida, autochton, Mesjasz, Dekalog, Kodeks Hammurabiego, buddyzm, hinduizm, taoizm, konfucjanizm, hieroglif, pismo klinowe, alfabet, kodeks – przedstawia postaci: Abraham, Mojżesz, Cyrus Wielki, Aaron, Zaratustra, Budda, Konfucjusz, Hammurabi – opisuje charakter władzy w starożytnych państwach Bliskiego Wschodu – charakteryzuje starożytne systemy religijne w państwach Bliskiego	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III tysiąclecie p.n.e., XVIII w. p.n.e., XVIII w. p.n.e., VI w. p.n.e., VI–V w. p.n.e., 721 r. p.n.e., 587 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pomazaniec, obelisk, Tora, arcykapłan, mit, braminizm, reinkarnacja, nirwana, guru, piktogram, ideogram, kanon, Septuaginta – przedstawia postaci: Saul, Dawid, Salomon, Herod Wielki, Nabuchodonozor, Lao-Cy – przedstawia najważniejsze okresy z dziejów starożytnego Izraela – przedstawia najważniejsze wynalazki i osiągnięcia kulturowe cywilizacji starożytnego Bliskiego	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna pierwszych cywilizacji na Bliskim Wschodzie.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

<p>Prawo</p> <p>Nauka, odkrycia, wynalazki</p> <p>Powtórzenie wiadomości.</p> <p>Sprawdzian.</p>	2	1.1 1.2 1.3	<p>i Dalekiego Wschodu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między politeizmem a monoteizmem – wskazuje na mapie starożytny Izrael – rozpoznaje cechy charakterystyczne najważniejszych osiągnięć kulturowych cywilizacji bliskowschodnich oraz hinduskiej i chińskiej w zakresie architektury, sztuki, nauki i pisma. <p>Usystematyzowanie wiadomości</p>	<p>i Dalekiego Wschodu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie pisma dla rozwoju cywilizacji – wyjaśnia znaczenie prawa dla społeczeństw starożytnych – ocenia dorobek kulturowy cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu (pismo, prawo, odkrycia i wynalazki, gospodarka, rzemiosło, handel, systemy miar i wag). 		
<p>4. Początki starożytnej Grecji – kolebki cywilizacji europejskiej</p>	2	2.1 2.2 2.3 3.1	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: III tysiąclecie p.n.e., ok. 1200 r. p.n.e., VIII w. p.n.e., V w. p.n.e., 338 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: XX–XV w. p.n.e., XIV–XII w. p.n.e., XI–IX w. p.n.e., IX/VIII w. p.n.e., VIII–VI w. p.n.e., V–IV w. p.n.e., IV–I w. p.n.e. 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

<p>Periodyzacja greckiej cywilizacji</p> <p>Kultury minojska i mykeńska</p> <p>Wieki ciemne</p> <p>Organizacja władzy – polis</p> <p>Religia i mitologia grecka</p>			<p>i posługuje się nimi: kultura minojska, kultura mykeńska, wieki ciemne, epoka archaiczna, epoka klasyczna, epoka hellenistyczna, polis, arystokracja, oligarchia, demokracja, cenzus majątkowy, wielka kolonizacja, wyrocznia</p> <p>– przedstawia postaci: Homer, Odyseusz</p> <p>– przedstawia chronologię dziejów starożytnej Grecji</p> <p>– charakteryzuje kulturę minojską</p> <p>– charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji greckiej</p> <p>– wymienia krainy geograficzne starożytnej Grecji i wskazuje je na mapie</p> <p>– charakteryzuje kulturę mykeńską</p> <p>– wyjaśnia znaczenie alfabetu greckiego dla rozwoju cywilizacji</p> <p>– przedstawia funkcjonowanie</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pismo linearne A i B, heros, sympozjon, izonomia, kosmogonia, teogonia</p> <p>– przedstawia postaci: Minos, Agamemnon, Hezjod</p> <p>– wyjaśnia wpływ cywilizacji minojskiej na kształtowanie się ośrodków w Grecji kontynentalnej</p> <p>– wskazuje na mapie najważniejsze ośrodki polityczne czasów mykeńskich</p> <p>– przedstawia relacje między państwami w świecie greckim czasów mykeńskich</p> <p>– wyjaśnia konsekwencje upadku kultury mykeńskiej dla świata greckiego</p> <p>– wyjaśnia genezę greckich polis</p> <p>– charakteryzuje kulturę greckiej arystokracji</p>	<p>ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna starożytnej Grecji.</p>	<p>kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	--	--	---

			<p>greckich poleis</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje demokrację grecką na przykładzie Aten – wskazuje na mapie największe poleis greckie – wyjaśnić przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji – charakteryzuje mitologię i religię greckiej – wymienia imiona najważniejszych bóstw greckich. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia rolę arystokracji w greckich poleis – przedstawia problem obywatelstwa w greckiej polis – wyjaśnia genezę mitologii i religii greckiej – porównuje kolonizację grecką z fenicką w basenie Morza Śródziemnego. 		
<p>5. Kultura starożytnych Greków</p> <p>Najważniejsze cechy greckiej kultury</p> <p>Myśl grecka</p>	3	<p>2.2</p> <p>2.3</p> <p>2.4</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 776 r. p.n.e., V w. p.n.e., IV w. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: filozofia, racjonalizm, igrzyska, olimpiada, teatr, tragedia, komedia, kultura helleńska, kultura hellenistyczna – przedstawia postaci: Herakles, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VI w. p.n.e., III w. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: erystyka, retoryka, kalos kagathos, idealizm, sofistyką, sceptycyzm, cynizm, epikureizm, hedonizm, koine, diadoch, synkretyzm – przedstawia postaci: Tales, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym. <p>Środki dydaktyczne:</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność

<p>Teatr</p> <p>Rozkwit filozofii</p> <p>Kultura hellenistyczna</p>			<p>Herodot, Sokrates, Platon, Arystoteles, Dionizos, Aleksander Wielki</p> <p>– wskazuje najważniejsze cechy kultury greckiej (helleńskiej)</p> <p>– scharakteryzuje kulturę hellenistyczną, odróżnia ją od kultury helleńskiej</p> <p>– opisuje grecki ideał piękna</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu starożytnych Greków odgrywał sport</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu starożytnych Greków odgrywał teatr</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odegrał rozwój filozofii w kształtowaniu światopoglądu Greków</p> <p>– charakteryzuje spuściznę literacką starożytnej Grecji.</p>	<p>Tukidydes, Myron, Ajschylos, Eurypides, Sofokles, Arystofanes, Pitagoras, Euklides, Archimedes, Plotyn, Protagoras, Diogenes, Epikur, Zenon z Kition, Horacy, Ptolemeusz I</p> <p>– charakteryzuje poglądy największych myślicieli greckich</p> <p>– rozpoznaje dokonania kulturowe Greków w dziedzinie architektury, rzeźby, teatru, literatury, filozofii, nauki i identyfikuje je z ich twórcami</p> <p>– identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy</p> <p>– ocenia wkład dziejopisarstwa starożytnej Grecji w rozwój historiografii</p> <p>– rozpoznaje i odróżnia style architektoniczne w starożytnej</p>	<p>– podręcznik</p> <p>– albumy poświęcone sztuce starożytnej Grecji.</p>	<p>na lekcji</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	---	--	---	---

				Grecji – wymienia największe zabytki sztuki greckiej.		
6. Ateny i Sparta – historia polityczna starożytnej Grecji Ateny Sparta Wojny Greków z Persami Rozkwit Aten Wojna peloponeska	2	2.2 3.2	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 508–507 p.n.e., 490 r. p.n.e., 490–480 p.n.e., 480 r. p.n.e., 479 r. p.n.e., 462 r. p.n.e., 431–404 p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: tyran, strateg, ostracyzm, spartiaci, heloci, periojkowie, hoplita, falanga, metropolia – przedstawia postaci: Drakon, Solon, Klejstenes, Miltiades, Dariusz I, Kserkses, Leonidas, Perykles – wyjaśnia, na czym polegała tyrania w starożytnej Grecji – opisuje społeczeństwo	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 730–650 p.n.e., 621 r. p.n.e., 594 r. p.n.e., 561–510 p.n.e., ok. 550 r. p.n.e., 500 r. p.n.e., 494 r. p.n.e., 481 r. p.n.e., 478 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: archont, areopag, eklezja, Rada Pięciuset, Wielka Retra, geruzja, geront, efor, apella, krypteja, metojkowie – przedstawia postaci: Pizystrat, Likurg, Tyrtajos, Temistokles, Pauzanasz, Tukidydes – przedstawia dzieje polityczne starożytnych Aten – charakteryzuje przemiany ustrojowe w Atenach	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna starożytnej Grecji.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

		<p>starożytnych Aten</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zasady funkcjonowania demokracji ateńskiej i jej główne instytucje – opisuje społeczeństwo starożytnej Sparty – przedstawia zasady funkcjonowania ustroju Sparty i jej główne instytucje – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen grecko-perskich – wskazuje na mapie rejony działań wojennych oraz miejsca najważniejszych bitew – wyjaśnia, jakie znaczenie dla świata greckiego miało ostateczne zwycięstwo nad Persami – charakteryzuje okres rozkwitu Aten – wyjaśnia przyczyny hegemonii Aten 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia genezę demokracji ateńskiej – przedstawia dzieje polityczne starożytnej Sparty – przedstawia genezę państwa i ustroju spartańskiego – wyjaśnia, w jaki sposób Sparta stała się jednym z bardziej znaczących greckich polis – porównuje formy ustrojowe Aten i Sparty – przedstawia techniki i metody walki obu stron konfliktu grecko-perskiego – wskazuje na mapie rejony działań w trakcie wojny peloponeskiej oraz miejsca najważniejszych bitew. 		
--	--	---	--	--	--

			– przedstawić genezę, przebieg i skutki wojny peloponeskiej.			
7. Epoka hellenistyczna Grecja po wojnie peloponeskiej Macedonia Filipa II Wyprawa Aleksandra Macedońskiego Świat hellenistyczny	1	3.2	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 338 r. p.n.e., 336–323 p.n.e., 334 r. p.n.e., 333 r. p.n.e., 332 r. p.n.e., 329–325 p.n.e., 323 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: orientalizacja, satrapia, państwo hellenistyczne, – przedstawia postaci: Filip II, Aleksander Wielki, Dariusz III, Antypater, Ptolemeusz, Antygonos – przedstawia sytuację państw greckich po wojnie peloponeskiej, zwłaszcza Aten i Sparty – charakteryzuje państwo macedońskie przed czasami Aleksandra Wielkiego – przedstawia okoliczności zdobycia	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 387 r. p.n.e., 371 r. p.n.e., 362 r. p.n.e., 359–337 p.n.e., 341 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: diadoch, epigon – przedstawia postaci: Epaminondas, Demostenes, Permanion, Lizymach, Perdikkas – wyjaśnia, czym był pokój królewski i jakie miał konsekwencje dla świata greckiego – wyjaśnia okoliczności zakończenia hegemonii Sparty w świecie greckim – charakteryzuje rządy i politykę zagraniczną Filipa II – przedstawia zamiany w dziedzinie wojskowości, jakie zaszły	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapa ścienna imperium Aleksandra Wielkiego.	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

			<p>przez Macedonię hegemonii w świecie greckim</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rządy i ekspansję Aleksandra Wielkiego – przedstawia na mapie podboje Aleksandra: trasę i ważniejsze bitwy – charakteryzuje politykę Aleksandra na terytoriach podbijanych – wskazuje na mapie zasięg imperium Aleksandra Wielkiego – wskazuje na mapie obszary należące do świata hellenistycznego i podział imperium po śmierci Aleksandra Wielkiego. 	<p>za panowania Filipa i Aleksandra</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje świat hellenistyczny – ocenia konsekwencje podbojów Aleksandra dla świata starożytnego. 		
<p>8. Rzym – od początków miasta do końca republiki</p> <p>Cywilizacja</p>	2	<p>3.3</p> <p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 753 r. p.n.e., 509 r. p.n.e., III w. p.n.e., 49 r. p.n.e., 44 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: monarchia, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: X w. p.n.e., VII w. p.n.e., 494 r. p.n.e., 451–449 p.n.e., IV w. p.n.e., 2. poł. IV w. p.n.e., 133–123 p.n.e., II w. p.n.e., 91 r. p.n.e., 88 r. 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

<p>rzymska</p> <p>Etruskowie</p> <p>Początki miasta Rzymu</p> <p>Republika rzymska</p> <p>Podboje republiki rzymskiej – ogólna charakterystyka</p> <p>Kryzys i upadek republiki</p> <p>Cezar i Oktawiusz</p>		<p>republika, konsul, dyktator, senat, patrycjusz, plebejusz, plebs, patrycjat, plebiscyt, triumf, łuk triumfalny, kolonia, prowincja, legion, proletariat, igrzyska</p> <p>– przedstawia postaci: Romulus, Remus, Hannibal, Lucjusz Korneliusz Sulla, Marek Licyniusz Krassus, Spartakus, Gajusz Juliusz Cezar, Marek Antoniusz, Oktawian August (Gajusz Oktawiusz), Kleopatra</p> <p>– charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji rzymskiej</p> <p>– opisuje mityczne początki starożytnego Rzymu</p> <p>– charakteryzuje przemiany ustrojowe w Rzymie od powstania miasta do końca republiki</p> <p>– wymienia najważniejsze instytucje</p>	<p>p.n.e., 82–79 p.n.e., 73 r. p.n.e., 60 r. p.n.e., 58–52 p.n.e., 43 r. p.n.e., 42 r. p.n.e., 31 r. p.n.e., 30 r. p.n.e.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: auspicje, inauguracja, Urbs, komicja centurialne, toga, trybun, prokonsul, latyfundium, sprzymierzeńcy, triumwirat</p> <p>– przedstawia postaci: Eneasz, Tarkwiniusz Pyszny, Cyncynat, Kato Starszy, Tyberiusz i Gajusz Grakchowie, Gajusz Mariusz, Gnejusz Pompejusz, Kasjusz, Brutus, Marek Lepidus</p> <p>– charakteryzuje cywilizację etruską</p> <p>– charakteryzuje stosunki Rzymu z greckimi poleis</p> <p>– przedstawia organizację władz republiki rzymskiej</p> <p>– charakteryzuje społeczeństwo</p>	<p>ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna republiki rzymskiej.</p>	<p>kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	---	---	---	--

			<p>republiki rzymskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze grupy społeczne Rzymu republikańskiego – przedstawia wzorzec obywatela rzymskiego – przedstawia ekspansję Rzymu na Półwyspie Apenińskim – przedstawia ekspansję Rzymu poza Półwyspem Apenińskim – wyjaśnia, z czego wynikała siła armii rzymskiej – wyjaśnia, z czego wynikał kryzys republiki rzymskiej – przedstawia mechanizmy walki o władzę u schyłku republiki. 	<p>rzymskie okresu republiki</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia podłoże konfliktów społecznych w republice rzymskiej – przedstawia osiągnięcia rzymskiego prawodawstwa – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia dominacji Rzymu na Półwyspie Apenińskim – przedstawia organizację armii rzymskiej – wyjaśnia, na czym polegała reforma Mariusza – ocenia rolę Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta w obaleniu republiki 		
<p>9. Cesarstwo rzymskie</p> <p>Pryncypat</p> <p>Romanizacja</p>	3	<p>3.3</p> <p>4.1</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p> <p>4.6</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 30 r. p.n.e., 30 r. p.n.e.– 14 r. n.e., 30–33, 212, II w., III w., 313, 325, 381 – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 27 r. p.n.e., 28 r. p.n.e., 64, 67, 135, 251, 284, 298–305, 305, 312 – wyjaśnia pojęcia i terminy i 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

Imperium			i posługuje się nimi: pryncypat, august, deifikacja, diaspora, pokój rzymski, mecenat, stoicyzm, limes, barbarzyńca, Got, Germanin, politeizm, panteon, monoteizm, hellenizacja, judaizm, chrześcijaństwo, apostoł, Mesjasz, Ewangelia, biskup, arcybiskup, diecezja, archidiecezja, metropolia, męczennik, ekskomunika, sobór powszechny, synod, teologia, herezja	posługuje się nimi: cesarz, cenzor, pretorianin, prokurator, prefekt, prowincja senacka, prowincja cesarska, tetrarchia, arcykapłan, sufragan, katakumby, arianizm, apostazja, dogmat, doktryna	ilustracyjnym.	kartkówka)
Kryzys cesarstwa			– przedstawia postaci: Oktawian August, Marek Aureliusz, Septymiusz Sewer, Dioklecjan, Konstantyn Wielki, Jezus z Nazaretu, św. Jan Chrzciciel, Poncjusz Piłat, św. Piotr, św. Paweł	– przedstawia postaci: Tyberiusz, Kaligula, Neron, Domicjan, Nerwa, Trajan, Hadrian, Wespazjan, Tytus, Kommodus, Klaudiusz II Gocki, Aurelian, Maksencjusz, Bar Kochba, Karakalla, Liwiusz, Tacyt, Mecenas, Wergiliusz, Horacy, Owidiusz, Cynceron, Seneka, Decjusz, Ariusz, Julian Apostata, Teodozjusz Wielki	Środki dydaktyczne:	– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).
Religia rzymska			– opisuje zasady funkcjonowania ustroju cesarstwa rzymskiego okresu pryncypatu	– ocenia rolę Oktawiana Augusta w procesie przebudowy ustroju Rzymu	– podręcznik	
Początki chrześcijaństwa					– albumy poświęcone architekturze rzymskiej.	
Kościół pierwszych chrześcijan						
Prześladowania chrześcijan						

		<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje najważniejsze przemiany ustrojowe i społeczne w cesarstwie rzymskim – wyjaśnia, na czym polegała romanizacja Imperium – wyjaśnia ideę imperium rzymskiego i pokoju rzymskiego – przedstawia osiągnięcia Rzymian w dziedzinie sztuki, architektury i prawodawstwa – wyjaśnia znaczenie najazdów barbarzyńców dla sytuacji zewnętrznej i wewnętrznej Imperium – wymienia wewnętrzne źródła słabości cesarstwa rzymskiego – przedstawia genezę chrześcijaństwa – wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan – opisuje zmiany w położeniu religii chrześcijańskiej w państwie 	<ul style="list-style-type: none"> w cesarstwie rzymskim za następców Oktawiana Augusta – opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów cesarstwa – opisuje sytuację Żydów pod panowaniem rzymskim – przedstawia okoliczności rozproszenia Żydów (diaspory) – ocenia znaczenie osiągnięć cywilizacji rzymskiej dla kultury średniowiecza i epoki nowożytnej – przedstawia organizację rządów w cesarstwie rzymskim w III–IV w. – charakteryzuje sytuację społeczną, gospodarczą i militarną Imperium Rzymskiego w IV i V w. – przedstawia organizację Kościołów chrześcijańskich w pierwszym okresie ich istnienia – przedstawia organizację i znaczenie Kościoła w okresie 		
--	--	---	--	--	--

			<p>rzymskim (od religii prześladowanej, przez tolerowaną, do panującej).</p>	<p>późnego cesarstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje sytuację Kościoła w pierwszych wiekach istnienia i w czasach późnego cesarstwa – wyjaśnia znaczenie soborów powszechnych w kontekście dyskusji nad istotą i dogmatami chrześcijaństwa. 		
<p>10. Podboje rzymskie – od początków miasta do czasów Imperium</p> <p>Pierwsze podboje Rzymu – zajęcie Italii</p> <p>Wojny punickie</p>	2	3.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 264–241 p.n.e., 218–202 p.n.e., 149–146 p.n.e., 148 r. p.n.e., 146 r. p.n.e., 66–63 p.n.e., 58–52 p.n.e., 30 r. p.n.e. – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: imperium, prowincja, sprzymierzeńcy, namiestnik, limes – przedstawia postaci: Hannibal, Publiusz Korneliusz Scypion, Juliusz Cezar, Oktawian August 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w. p.n.e., 386 r. p.n.e., 340 r. p.n.e., 326–304 p.n.e., 298 r. p.n.e., 295 r. p.n.e., 280–275 p.n.e., 272 r. p.n.e., 219 r. p.n.e., 217 r. p.n.e., 216 r. p.n.e., 209 r. p.n.e., 202 r. p.n.e., 197 r. p.n.e., 133 r. p.n.e., 112–106 p.n.e. – przedstawia postaci: Pyrrus, Hamil Barkas, Fabiusz Maksimus Kunktator, Jugurta, Gajusz Mariusz, Sulla, Gnejusz Pompejusz, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. <p>Środki dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podręcznik – atlas 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty

<p>Podbój basenu Morza Śródziemnego</p> <p>Zahamowanie podbojów w czasach cesarstwa</p>			<ul style="list-style-type: none"> – prześledzi na mapie ekspansję rzymską na Półwyspie Apenińskim – prześledzi na mapie ekspansję rzymską poza Półwyspem Apenińskim – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojen punickich – wyjaśnia ideę obywatelstwa i imperium rzymskiego – wskazuje na mapie najważniejsze prowincje rzymskie za czasów republiki – wskazuje na mapie najważniejsze prowincje rzymskie za czasów cesarstwa. 	<p>Klaudiusz, Trajan, Hadrian</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ekspansję rzymską na Półwyspie Apenińskim – charakteryzuje ekspansję rzymską poza Półwyspem Apenińskim – opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów republiki – opisuje organizację prowincji rzymskich za czasów cesarstwa – wyjaśnia przyczyny zatrzymania ekspansji rzymskiej – ocenia znaczenie armii rzymskiej w procesie budowania imperium rzymskiego świata śródziemnomorskiego. 	<p>historyczny</p> <ul style="list-style-type: none"> – mapa ścienna Imperium Rzymskiego. 	<p>pracy, praca projektowa).</p>
<p>11. Gospodarka i społeczeństwo w starożytności</p> <p>Najstarsze formy gospodarki rolnej</p>	<p>1</p>	<p>1.1</p> <p>1.3</p> <p>2.3</p> <p>4.2</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: rolnictwo, hodowla, myślistwo, zbieractwo, dwupolówka, uprawa, gospodarka wypaleniskowa, niewolnictwo, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: koczownik, radło, orka, płacidło, emisja, emitent – przedstawia postaci: Krezus – prześledzi rozwój form gospodarki 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

Rolnictwo starożytne Handel i rzemiosło			latyfundium, kolonat, handel wymienny, dalekosiężny i detaliczny – wymienia główne gałęzi i formy gospodarki starożytnej – charakteryzuje najstarsze formy gospodarki rolnej – wskazuje główne cechy rolnictwa starożytnych Greków i Rzymian – wyjaśnia znaczenie niewolnictwa dla gospodarki i społeczeństw w państwach starożytnych – wyjaśnia znaczenie pieniądza w gospodarce starożytnej – wskazuje główne cechy handlu starożytnych Greków i Rzymian.	od czasów człowieka pierwotnego do końca starożytności – prześledzi rozwój handlu i rzemiosła w starożytności – porównuje niewolnictwo w Rzymie z wcześniejszymi formami niewolnictwa w świecie bliskowschodnim i greckim.	ilustracyjnym. Środki dydaktyczne: – podręcznik.	kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).
Blok powtórzeniowy	1	I	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdziany- Świat antyczny. Dorobek cywilizacyjny	3	I	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	– posługuje się materiałem z działów I.1, I.2, I.3, I.4	arkusz sprawdzianów	wykonanie zadań

starożytności. Omówienie- poprawa						
12. Kształtowanie się średniowiecz- nego świata Germanie Wędrowka ludów i upadek cesarstwa na Zachodzie Cesarstwo wschodnie Arabowie	3	I.4.4 II.1.1 1.2 1.3 1.4 2.3	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 395, 410, 455, 476, 622 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barbarzyńca, limes, mitologia, wędrowka ludów, plemię, wojownik, ród, starszyzna, drużyna, sprzymierzeniec, trybut, cesarstwo bizantyńskie, Semici, monoteizm, prorok, islam, Koran, muzułmanin, hidżra, święta wojna – przedstawia postaci: Attyła, Teodozjusz Wielki, Odoaker, Chlodwig, Teodoryk Wielki, Justynian Wielki, Mahomet – wymienia najważniejsze plemiona germańskie – wyjaśnia wpływ najazdów	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: II w., III w., IV w., 378, V w., 451, 453, 486, 489, VI w., 507, 534, 536–555, 568, 610, 632, 636, 642, 647, 651, 711–718, 774 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: runy, wiec, ramadan, kalif, imam – przedstawia postaci: Marek Aureliusz, Odyn, Dioklecjan, Walens, Stylichon, Arbogast, Alaryk, Aecjusz, Leon Wielki, Romulus Augustulus, Abu Bakr, Omar, Dionizy Mały, Beda Czcigodny, Tacyt – wyjaśnia, jakie konsekwencje miało wpuszczenie plemion	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – mapy ściennie Imperium Rzymskiego, cesarstwa	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

		<p>barbarzyńskich na losy cesarstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym były wędrówki ludów i jaki wpływ wywarły na kształt Europy średniowiecznej – charakteryzuje łaciński krąg kulturowy – charakteryzuje bizantyjski krąg kulturowy – charakteryzuje kultury ludów barbarzyńskich – przedstawia genezę i główne tezy islamu – charakteryzuje arabski krąg kulturowy – rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji islamskiej w zakresie architektury, sztuki i nauki – rozpoznaje dokonania kulturowe Rzymian w dziedzinie prawa, literatury, nauki, architektury 	<p>germańskich za limes rzymski</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i długofalowe konsekwencje podziału cesarstwa na Wschód i Zachód – wskazuje na mapie najważniejsze germańskie państwa sukcesyjne na terenach cesarstwa rzymskiego – przyporządkowuje najważniejsze plemiona germańskie do zajmowanych przez nie terytoriów – opisuje organizację plemienną ludów germańskich – przedstawia najważniejsze stanowiska historiografii dotyczące przyczyn upadku państwa zachodniorzymskiego – opisuje charakterystyczne cechy bizantyjskiego systemu politycznego – przedstawia dokonania Justyniana w zakresie polityki wewnętrznej i zagranicznej 	<p>bizantyńskiego i imperium arabskiego.</p>	
--	--	--	---	--	--

			<p>i techniki</p> <p>– identyfikuje dziedzictwo kultury rzymskiej w dorobku kulturowym Europy.</p>	<p>– wskazuje na mapie zasięg panowania cesarzy bizantyńskich w VI w.</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg panowania arabskiego w VII w.</p> <p>– opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej z uwzględnieniem najazdów Arabów</p> <p>– wyjaśnia wpływ cywilizacji islamskiej na cywilizację łacińską i bizantyńską.</p>		
<p>13. Narodziny Europy – odrodzenie cesarstwa rzymskiego</p> <p>Rzymianie pod władzą barbarzyńców</p>	3	<p>2.1</p> <p>2.2</p> <p>2.3</p> <p>2.4</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: V w., ok. 496, 732, 751, 753, 755, 800</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: barbarzyńca, arianin, chrystianizacja, Ojciec Kościoła, teologia, klasztor, misjonarz, hrabia, majordom, możnowładztwo, ikona, koronacja,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 507, 511, 687, 721, 726, 768–814, 771, 772, 774, 778, 782, 788, 795</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wulgata, iluminacja, komes, obrazoburstwo, ikonoklazm, rekonkwista, kapitularz</p> <p>– przedstawia postaci:</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność</p>

Frankowie pod rządami Merowingów. Chrzest Chlodwiga			<p>namaszczenie, Państwo Kościelne, margrabia, marchia, renesans karoliński</p> <p>– przedstawia postaci: Chlodwig, Grzegorz z Tours, św. Augustyn, św. Hieronim, Karol Młot, Pepin Mały, Karol Wielki</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Kościół na Zachodzie w pierwszych latach po upadku cesarstwa rzymskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Chlodwiga</p> <p>– przedstawia relacje Franków z państwami arabskimi</p> <p>– wyjaśnia okoliczności dojścia Karolingów do władzy</p> <p>– wyjaśnia symboliczne znaczenie ceremonii koronacji królewskiej Pepina Małego</p> <p>– przedstawia okoliczności</p>	<p>św. Remigiusz, Alaryk II, Damazy I, św. Patryk, Grzegorz Wielki, Chlotar II, Dagobert, Grimoald, Arnulf, Pepin z Heristalu, Karolman, Leon III, Grzegorz III, Zachariasz, św. Bonifacy, Stefan II, Einhard, Stefan III, Piotr z Pizy, Paweł Diakon, Alkunin</p> <p>– przedstawia, jak przebiegała adaptacja przez ludy barbarzyńskie rzymskiego i greckiego dziedzictwa</p> <p>– wyjaśnia konsekwencje przyjęcia chrztu w obrządku katolickim przez frankijskiego władcę</p> <p>– wskazuje na mapie zasięg państwa Franków za czasów Chlodwiga i prześledzi jego rozwój terytorialny</p> <p>– opisuje organizację władzy państwa Franków za czasów Merowingów</p> <p>– wskazuje cechy charakterystyczne</p>	<p>dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas</p> <p>historyczny</p> <p>– mapy ścienne państwa Franków i Karola Wielkiego.</p>	<p>na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	--	--	--	--	---

<p>Wielkiego</p> <p>Renesans karoliński</p>			<p>powstania Państwa Kościelnego</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę wewnętrzną Karola Wielkiego – charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych w systemie feudalnym za czasów Karolingów – charakteryzuje politykę zagraniczną Karola Wielkiego – wyjaśnia przyczyny, przedstawia okoliczności i skutki koronacji cesarskiej Karola Wielkiego – charakteryzuje ideę cesarstwa karolińskiego – opisuje kulturę państwa Franków – wyjaśnia, czym był renesans karoliński – wskazuje na mapie zasięg terytorialny państwa Karola Wielkiego, prześledzi jego zmiany. 	<p>chrześcijaństwa w Brytanii we wczesnym średniowieczu</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, z czego wynikało zaangażowanie władców frankijskich na Półwyspie Apenińskim – wyjaśnia konsekwencje powstania Państwa Kościelnego – ocenia znaczenie państwa Franków w kształtowaniu monarchii wczesnośredniowiecznych – ocenia rolę chrześcijaństwa w kształtowaniu się podstaw władzy i ustroju, sytuacji politycznej, religijnej i społeczno-gospodarczej państwa Franków ocenia znaczenie reform Karola Wielkiego dla kształtowania się zachodnioeuropejskiej cywilizacji średniowiecznej. 		
<p>14. Cesarstwo</p>	<p>2</p>	<p>2.2</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Metody:</p>	<p>Ocenianie</p>

<p>rzymskie we wczesnym średniowieczu</p> <p>Upadek Karolingów</p> <p>Nowa fala najazdów</p> <p>Drugie odrodzenie cesarstwa</p> <p>Cesarstwo a „Młodsza Europa”</p> <p>Otto III</p>		2.3	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 843, 936, 962, 1000, 1001</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wiking, koczownik, chrystianizacja, liturgia, obrządek, „młodsza Europa”</p> <p>– przedstawia postaci: Lotar, Karol Łysy, Ludwik Niemiecki, Otton I, Otton III, Cyryl, Metody, Mieszko I, Bolesław Chrobry, Fryderyk Barbarossa</p> <p>– przedstawia okoliczności i konsekwencje rozpadu imperium Karola Wielkiego</p> <p>– przedstawia charakter najazdów normańskich na Europę</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie państwa założone przez Normanów</p> <p>– przedstawia konsekwencje osiedlenia się Normanów na terenie</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 814, 840, 863, 864, IX/X w., 919, 928, 933, 951, 955, 974, 983–1002, 987, 1157</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: księstwo plemienne, elekcja, głągolica, cyrylica</p> <p>– przedstawia postaci: Ludwik Pobożny, Rollon, Wilhelm Zdobywca, Henryk I, Jan XII, Otton II, Rościsław, Mojmir, Świętopelk, Harald Sinozęby, Gejza, Stefan Święty</p> <p>– wskazuje na mapie podział imperium dokonany w Verdun</p> <p>– przedstawia na mapie zasięg najazdów normańskich na Europę</p> <p>– opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów</p>	<p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapy ścienne państwa Karola Wielkiego i państwa Ottonów.</p>	<p>dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	-----	--	---	--	--

			<p>Francji</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie węgierskie – charakteryzuje politykę zagraniczną Ottona I – przedstawia okoliczności i wyjaśnia znaczenie koronacji cesarskiej Ottona I – charakteryzuje ideę cesarstwa Ottonów – charakteryzuje politykę zagraniczną Ottona III – przedstawia okoliczności i konsekwencje misji Cyryla i Metodego – prześledzi na mapie proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w Europie – charakteryzuje politykę zagraniczną Fryderyka Barbarossy. 	<p>Normanów</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej, z uwzględnieniem najazdów Węgrów – charakteryzuje królestwa wschodnio- i zachodniofrankijskie, powstałe po rozpadzie imperium Karola Wielkiego – charakteryzuje politykę zagraniczną Henryka saskiego – porównuje ideę cesarstwa karolińskiego i cesarstwa Ottonów – porównuje zasięg terytorialny państwa Ottonów i Karola Wielkiego – opisuje proces powstawania państw w Środkowo-Wschodniej Europie, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej. 		
15. Obrzeża	2	2.3	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie

<p>Europy w IX–XI w.</p> <p>Brytania</p> <p>Skandynawia</p> <p>Pierwsi Słowianie</p> <p>Bułgaria</p> <p>Wielkie Morawy</p> <p>Czechy</p> <p>Ruś</p> <p>Węgry</p>		2.4	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV w., VIII w., IX w., X w., 830, 906, 974, 988, 1001, 1066</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: chrystianizacja, państwo wielkomorawskie, chan, bojar, sławizacja, obrządek</p> <p>– przedstawia postaci: św. Augustyn, Kanut Wielki, Wilhelm Zdobywca, Samo, Cyryl, Metody, Świętopełk, Wojciech, Radzim-Gaudenty, Ruryk, Włodzimierz Wielki, Stefan Święty</p> <p>– opisuje proces tworzenia się państwa angielskiego z uwzględnieniem najazdów Normanów</p> <p>– przedstawia proces powstawania i chrystianizacji państw normańskich w Skandynawii</p> <p>– wymienia, opisuje i wskazuje na</p>	<p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 407, 550, 597, 624, 631, 658, 965, 885, 935, 955, 995</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Danelag</p> <p>– przedstawia postaci: Alfred Wielki, Kenneth Mac Alpin, Edward Wyznawca, Harald Pięknowłosa, Olaf Trygvason, Gorm Stary, Harald Sinozęby, Eryk Zwycięski, Olaf Skötkonung, Dagobert, Krum, Nikefor I, Bazyli II Bułgarobójca, Mojmir, Rościław, Stefan IV, Mojmir II, Borzywój, Bolesław I Srogi, Waclaw Przemyślida, Bolesław II Pobożny, Oleg, Igor, Gejza</p> <p>– przedstawia sytuację polityczną Brytanii przed najazdem Wilhelma Zdobywcy</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wędrówki</p>	<p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	-----	---	---	---	--

			<p>mapie pierwsze państwa słowiańskie w Europie Środkowo-Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa bułgarskiego – przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa ruskiego – przedstawia okoliczności powstania i chrystianizacji państwa węgierskiego oraz włączenia go w europejski krąg kulturowy. 	<p>ludów dla ludności słowiańskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> – opisuje proces powstawania państw w Środkowo-Wschodniej Europie, z uwzględnieniem wpływu cywilizacji łacińskiej i bizantyjskiej – ocenia znaczenie państwa wielkomorawskiego w dziejach Europy Środkowo-Wschodniej – opisuje proces tworzenia się państw w Europie Środkowo-Wschodniej, z uwzględnieniem najazdów Normanów – porównuje procesy państwowotwórcze w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej. 		
<p>16. Kościół w X–XIII w. Spór papieża z cesarstwem, krucjaty</p>	2-3	<p>3.1</p> <p>3.2</p> <p>6.1</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: X w., 1075, 1077, 1095, XII w., 1122, XIII w., 1202–1204, 1291 – wyjaśnia pojęcia i terminy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 910, 1059, 1073, 1099, 1123, 1147, 1155, 1162, 1170, 1176, 1187, 1189, 1197, 1217–1221, 1229, 1249, 1250, 1266, 1270, 1305 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji,

Reforma kluniacka			i posługuje się nimi: reforma kluniacka, celibat, reforma gregoriańska, reguła, synod, sobór, kardynał, konklawe, symonia, nepotyzm, inwestytura duchowna, kanonik katedralny, klątwa, ekskomunika, antypapież, wyprawa krzyżowa, krucjata, krzyżowiec, gibelini, gwelfowie, cystersi, norbertanie, benedyktyni, franciszkanie, dominikanie, pokuta, niewola awiniońska, Lewant, zakon rycerski, templariusze, joannici, Krzyżacy, wielki mistrz, niewierny, muzułmanin	– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: asceza, fundacja, kongregacja, anatema, interdykt, konkordat, opat, Liga Lombardzka, sułtanat, rekonkwista, handel lewantyński, Cesarstwo Łacińskie, Mongołowie, bożogrobcy, Dictatus Papae	ilustracyjnym – praca z mapą.	kartkówka) – poziomu umiejętności
Reforma gregoriańska					Środki dydaktyczne:	(aktywność na lekcji,
Papiestwo w walce z cesarstwem				– przedstawia postaci: Henryk III, Mikołaj II, Rudolf, Matylda Toskańska, Henryk V, Lotar III, Konrad III Hohenstauf, Henryk Lew, Henryk VI, Otton IV, Karol Andegaweński, Henryk II Plantagenet, Tomasz Becket, Bonifacy VIII, Klemens V, Piotr z Amiens, Ademar, Godfryd z Boullon, Baldwin z Boullon, Rajmund z Tuluzy, Tankred, Boemund z Tarentu, Bernard z Clairvaux, Ludwik VII, Filip	– podręcznik – atlas historyczny.	praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
Fryderyk Barbarossa						
Triumf i upadek papiestwa						
Idea wypraw krzyżowych						
Pierwsza krucjata						

<p>Następne wyprawy</p> <p>IV krucjata i koniec wypraw krzyżowych</p>		<p>w Kościele X–XIII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia główne założenia reformy kluniackiej – przedstawia główne założenia reformy gregoriańskiej – wyjaśnia ideowe i polityczne przyczyny rywalizacji papieża z cesarstwem o zwierzchnictwo nad średniowieczną Europą – przedstawia najważniejsze etapy konfliktu papieża z cesarstwem – charakteryzuje politykę zagraniczną Fryderyka Barbarossy – wyjaśnia przyczyny słabości papieża w późnym średniowieczu – przedstawia okoliczności i skutki niewoli awiniońskiej – wyjaśnia polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej 	<p>August, Ryszard Lwie Serce, Władysław II Wygnaniec, Bolesław Wysoki, Henryk Sandomierski, Jaksa z Miechowa, Władysław Odonic, Kazimierz szczeciński, Leszek Biały, Szymon de Montfort, Andrzej II, Jan de Brienne, Leopold austriacki</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia genezę reformy kluniackiej – ocenia znaczenie reformy kluniackiej dla monastycyzmu – opisuje mechanizmy wyboru papieża w średniowieczu – charakteryzuje pontyfikaty papieża Grzegorza VII i Innocentego III – wyjaśnia genezę reformy gregoriańskiej – ocenia znaczenie reformy gregoriańskiej dla Kościoła – wyjaśnia, na czym polegał i jak się 		
---	--	--	---	--	--

		<ul style="list-style-type: none">– wymienia najważniejsze krucjaty– wyjaśnia, czym były zakony rycerskie i jak doszło do ich powstania, wymienia najważniejsze z nich– przedstawi skutki wypraw krzyżowych– wskazuje główne przyczyny kryzysu idei władzy uniwersalnej w Europie.	<ul style="list-style-type: none">zakończył spór o inwestyturę– wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w cesarstwie w pełnym średniowieczu– przedstawia przebieg I krucjaty– wskazuje na mapie trasy najważniejszych krucjat– charakteryzuje najważniejsze zakony rycerskie– dostrzega udział Polaków w wyprawach krzyżowych– wyjaśnia, czym IV wyprawa różniła się od wcześniejszych krucjat– wyjaśnia, jak IV krucjata wpłynęła na relacje łacinników z Bizancjum– ocenia konsekwencje wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej– przedstawia okoliczności rozwiązania zakonu templariuszy– ocenia wpływ papieża i cesarstwa na sytuację polityczną,		
--	--	---	---	--	--

				<p>religijną, gospodarczą i kulturową w średniowiecznej Europie</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odegrały wyprawy krzyżowe w dziejach konfliktu cesarstwa i papieżstwa w średniowiecznej Europie.</p>		
<p>17. Gospodarka i społeczeństwo w średniowieczu</p> <p>Rolnictwo w średniowieczu</p> <p>Feudalizm</p> <p>Kolonizacja</p> <p>Handel w średniowieczu</p> <p>Rozwój</p>	2	<p>2.5</p> <p>3.2</p> <p>3.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IX w., X w., XI w., XII/XIII w., XIV/XV w.</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: feudalizm, hołd lenny, wasal, senior, drabina feudalna, rycerz, hrabstwo, marchia, księstwo, możnowładztwo, kolonizacja, prawo niemieckie, trójpolówka, jarmark, samorząd, burmistrz, rada miejska, patrycjat, pospólstwo, plebs, cech, organizacja cechowa, mistrz cechowy, czeladnik</p> <p>– wymienia główne gałęzi i formy</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1347–1350</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: pług, suweren, domena, parowie, czarna śmierć, denar, floren, dukat, grosz, Hanza</p> <p>– wskaże najważniejsze momenty rozwoju gospodarczego Europy w średniowieczu, uzasadni swój wybór</p> <p>– prześledzi rozwój rolnictwa w średniowieczu</p> <p>– przedstawia okoliczności wykształcenia się feudalizmu</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>

<p>gospodarczy Europy Zachodniej w średniowieczu</p>		<p>gospodarki średniowiecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze wynalazki człowieka, które zmieniły w średniowieczu sposób gospodarowania na roli i wykonywanie rzemiosła – wskazuje najważniejsze cechy rolnictwa w średniowieczu – wyjaśnia istotę zależności feudalnych – charakteryzuje relacje między seniorem i wasalem – wyjaśnia społeczne i militarne znaczenie hołdu lennego i jego symbolikę – wyjaśnia, na jakich zasadach odbywała się kolonizacja w pełnym średniowieczu – dostrzega znaczenie wypraw krzyżowych dla rozwoju gospodarki europejskiej 	<p>w średniowiecznej Europie</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia zasady funkcjonowania własności ziemskiej w średniowieczu – porówna sposoby gospodarowania na roli w starożytności i w średniowieczu – porównuje uprawę metodą dwupółwki i trójpółwki – prześledzi rozwój handlu i rzemiosła w średniowieczu – porównuje handel średniowieczny z handlem starożytnym – prześledzi proces kształtowania się struktury miejskiej w Europie średniowiecznej – ocenia rolę miast włoskich w odbudowie handlu i rzemiosła w Europie – ocenia znaczenie kształtowania się struktury miejskiej dla rozwoju 		
--	--	---	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia organizację miasta średniowiecznego, znaczenie i zakres władzy instytucji samorządowych w mieście – opisuje życie codzienne miasta średniowiecznego – charakteryzuje osadnictwo wiejskie i miejskie na prawie niemieckim – przedstawia znaczenie pieniądza w świecie średniowiecznym – wskazuje najważniejsze cechy rzemiosła i handlu w średniowieczu. 	<p>nowoczesnej gospodarki rynkowej</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia rolę miast hanzeatyckich w kształtowaniu gospodarki oraz handlu bałtyckiego i europejskiego – porównuje znaczenie pieniądza w świecie średniowiecznym i starożytnym. 		
<p>18. Narodziny państwa polskiego i ustrój monarchii piastowskiej</p> <p>Prehistoria ziem polskich</p>	2	<p>4.1</p> <p>4.2</p> <p>4.3</p> <p>4.4</p> <p>4.5</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: poł. X w., 966, 968, 992, 1000, 1002–1018, 1018, 1025 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: opole, plemię, gród, drużyna, danina, Polska, Polanie, Wieleci, Dagome iudex, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1300–400 p.n.e., IV i III w. p.n.e., I i II w. n.e., II–IV w. n.e., ok. 963, 967, 972, 990, 997 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: cmentarzysko, kultura łużycka, szlak bursztynowy 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu

<p>Początki Polski</p> <p>Panowanie Mieszka I i chrzest Polski</p> <p>Bolesław Chrobry</p>			<p>państwo patrymonialne, prowincja kościelna</p> <p>– przedstawia postaci: Gall Anonim, Popiel, Piast, Mieszko I, Otton I, Dąbrowka, Bolesław Chrobry, Wojciech, Otton III, Radzim-Gaudenty, Mieszko II</p> <p>– przedstawia okoliczności narodzin państwa polskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności i skutki chrystianizacji państwa polskiego</p> <p>– charakteryzuje politykę zagraniczną Mieszka I</p> <p>– przedstawia relacje państwa Mieszka z cesarstwem</p> <p>– charakteryzuje politykę zagraniczną Bolesława Chrobrego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla Chrobrego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie zjazdu gnieźnieńskiego dla Kościoła</p>	<p>– przedstawia postaci: Świętopełk, Siemowit, Lestek, Siemomysł, Ibrahim ibn Jakub, Jordan, Unger, Hodo, Otton II, Henryk Kłótnik, Teofano, Oda, Bolesław II Pobożny, Sylwester II, Henryk II, Bolesław III Rudy, Ryczeza, Świętopełk ruski, Jarosław Mądry</p> <p>– prezentuje główne stanowiska historiografii dotyczące etnogenezy Słowian</p> <p>– przedstawia, jak zmieniała się etniczna struktura osadnictwa nad Wisłą i Odrą przed powstaniem państwa polskiego</p> <p>– wskazuje na mapie pierwsze ośrodki władzy państwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego</p> <p>– odróżnia legendarne początki państwa polskiego od faktów</p>	<p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	---	---	---	--

			<p>w państwie Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg misji św. Wojciecha i wyjaśnia jej znacznie – przedstawia na mapie obszar państwa polskiego za Mieszka I i Bolesława Chrobrego – przedstawia okoliczności i wyjaśnia znaczenie pierwszych koronacji władców polskich. 	<p>historycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia uwarunkowania i dalekosiężne konsekwencje chrystianizacji państwa polskiego – ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego) – wyjaśnić, jaką rolę odgrywał zjazd gnieźnieński w polityce Ottona III – przedstawia na mapie rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w. – porównuje obszar państwa polskiego za Mieszka I i Bolesława Chrobrego – wyjaśnia, na czym polegała idea państwa patrymonialnego pierwszych Piastów. 		
19. Upadek i odnowienie Królestwa	2	4.2 4.3 4.4	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1031, 1034, 1038 lub 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1032, 1047, 1054, 1058, 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziom

<p>Polskiego</p> <p>Kryzys monarchii wczesno-piastowskiej</p> <p>Odbudowa państwa</p> <p>Odnowienie monarchii</p> <p>Rządy Bolesława Krzywoustego</p> <p>Początek rozbicia dzielnicowego</p> <p>Organizacja państwa Piastów po kryzysie za</p>		<p>4.5</p> <p>5.1</p>	<p>1039, 1076, 1079, 1138</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: reakcja pogańska, dzielnica, rozbięcie dzielnicowe, senior, princeps, junior, seniorat, prawo książęce, danina</p> <p>– przedstawia postaci: Mieszko II, Bezprym, Kazimierz Odnowiciel, Brzetysław, Mieclaw, Bolesław II Szczodry, Stanisław ze Szczepanowa, Władysław Herman, Zbigniew, Sieciech, Bolesław III Krzywousty, Władysław III Wygnaniec, Bolesław IV Kędzierzawy, Mieszko III Stary, Henryk Sandomierski, Kazimierz Sprawiedliwy</p> <p>– przedstawia przyczyny kryzysu państwa pierwszych Piastów</p> <p>– przedstawia okoliczności odzyskania władzy i terytorium</p>	<p>1060 i 1063, 1069, 1070–1072, 1075, 1077, 1093, 1097, 1102, 1107/1108, 1109, 112, 1114, 1122, 1124, 1131, 1133, 1135, 1146, 1157, 1166, 1173, 1177, 1181, 1194, 1198, 1202</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: palusz arcybiskupi, kasztelania, kasztelan, prowincja, cześnik, palatyn-wojewoda, kanclerz, kancelaria, regalia</p> <p>– przedstawia postaci: Otton, Konrad II, Jarosław Mądry, Dytryk, Rycheza, Stefan Święty, Piotr Wenecjanin, Henryk III, Włodzimierz Wielki, Dobroniega, Aaron, Izjasław, Henryk IV, Wratysław II, Grzegorz VII, Salomon, Mieszko, Judyta, Judyta Maria, Henryk V, Piotr Włostowic,</p>	<p>z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny.</p>	<p>wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	-----------------------	---	--	---	--

Mieszka II		<p>państwa przez Kazimierza Odnowiciela</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia organizację państwa Piastów po kryzysie za Mieszka II – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława Szczodrego – przedstawia okoliczności koronacji Bolesława i wyjaśnia jej znaczenie – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Bolesława Krzywoustego – przedstawia okoliczności powstania rozbicia dzielnicowego – przedstawia organizację władzy w Polsce podczas rozbicia dzielnicowego; wyjaśnia, na czym polegały zasady senioratu i pryncypatu – przedstawia zakres władzy księcia zwierzchniego i książąt 	<p>Skarbimir, Otto z Bambergu, Lotar III, Norbert z Xanten, Zbysława, Salomea, Konrad III, Fryderyk Barbarossa, Mieszko Płatonogi, Bolesław Wysoki, Odo, Leszek Bolesławowic, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w. – wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce piastowskiej – charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Władysława Hermana – przedstawia kontrowersje wokół sprawy sporu Bolesława z biskupem Stanisławem – wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz 		
------------	--	--	--	--	--

			dzielnicowych.	następstwa rozbitcia dzielnicowego – wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce dzielnicowej.		
20. Polska dzielnicowa	2	3.4	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie
Walki o tron krakowski		5.1	– zna daty i przyporządkowuje je do	– zna daty i przyporządkowuje je do	– wykład	dotyczy:
		5.2	wydarzeń: 1226, 1227, 1241, 1295,	wydarzeń: 1202, 1205, 1211, 1229,	– praca	– poziomu
		5.3	1300, 1320	1232–1241, 1243, 1279, 1290, 1291,	z podręcznikiem	wiedzy
		5.4	– wyjaśnia pojęcia i terminy	1294, 1301, 1304, 1306, 1308, 1310,	– praca	(aktywność
		5.5	i posługuje się nimi: Mongołowie,	1311, 1314, 1320–1321, 1329,	z materiałem	na lekcji,
Spółceństwo Polski dzielnicowej			Tatarzy, immunitet, kolonizacja niemiecka, prawo niemieckie, lokacja, czynsz, zasadzka, wolnizna, kanonizacja	1330–1332 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: sołtys, wójt, ławnik, samorząd, rada miejska,	ilustracyjnym	kartkówka)
Kolonizacja niemiecka			– przedstawia postaci: Mieszko III Stary, Władysław Laskonogi, Leszek Biały, Konrad Mazowiecki, Mieszko Płatonogi, Henryk Kietlicz, Bolesław V Wstydlivy, Henryk Brodaty, Henryk Pobożny, Stanisław ze Szczepanowa, Leszek Czarny, Jakub Świnka, Henryk Prawy,	burmistrz, starosta, rejza – przedstawia postaci: Krystyn, Roman halicki, Innocenty III, Władysław Odonic, Świętopełk gdański, Jadwiga śląska, Wincenty Kadłubek, Innocenty IV, Wincenty z Kielczy, Przemysław I, Bolesław Pobożny, Przemysław Ottokar II,	– praca z mapą.	– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).
Polityczne osłabienie kraju					Środki dydaktyczne:	
Tendencje zjednoczeniowe					– podręcznik – atlas historyczny.	

<p>Pierwsze próby zjednoczenia</p>			<p>Przemysł II, Władysław Łokietek, Waclaw II, Waclaw III</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia organizację władzy w Polsce podczas rozbitcia dzielnicowego 	<p>Mściwój II, Henryk głogowski, Elżbieta Ryksa, Karol Robert, Elżbieta Łokietkówna, Jan Muskata, Jan Luksemburski, wójt Albert, Giedymin</p>		
<p>Odnowienie królestwa</p>			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizmy walki o władzę w Polsce dzielnicowej – przedstawia w skrócie dzieje polityczne Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego – opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich – charakteryzuje społeczeństwo Polski dzielnicowej – wyjaśnia, na czym polegała i z czego wynikała kolonizacja na prawie niemieckim w Polsce dzielnicowej – przedstawia tendencje zjednoczeniowe w Polsce dzielnicowej 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich – ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim – charakteryzuje proces przezwyciężenia rozbitcia ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła – przedstawia trudności w przezwyciężaniu tendencji decentralizacyjnych w trakcie rozbitcia dzielnicowego – wyjaśnia znaczenie koronacji królewskich dla polityki zjednoczeniowej – wskazuje na mapie zasięg 		

			<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie koronacji Władysława Łokietka – przedstawia genezę państwa krzyżackiego – porównuje zasięg państwa Władysława z obszarem Polski przed rozbiem dzielnicowym. 	<ul style="list-style-type: none"> władztwa Piastów śląskich za czasów Henryka Brodatego i Henryka Pobożnego – wskazuje na mapie i porównuje zasięg terytorialny państwa Przemysła II i Wacława II – wskazuje na mapie zasięg państwa Łokietka i porównuje z państwem Przemysła II i Wacława II – wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze następstwa rozbitcia dzielnicowego – opisuje kierunki i charakter oraz konsekwencje najazdów mongolskich dla Europy Środkowo-Wschodniej – przedstawia relacje polsko-krzyżackie za czasów Łokietka. 		
Blok powtórzeniowy	1	II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów II.1–II.5	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	II.1–II.5	– posługuje się materiałem z działów	– posługuje się materiałem z działów	arkusz	wykonanie

			II.1–II.5	II.1–II.5	sprawdzianu	zadań
21. Koniec panowania dynastii Piastów	4	7.1	Uczeń:	Uczeń:	Metody:	Ocenianie
		7.2	– zna daty i przyporządkowuje je do	– zna daty i przyporządkowuje je do	– wykład	dotyczy:
		7.3	wydarzeń: 1226, 1333, 1364, 1370,	wydarzeń: 1190, 1211, 1230, 1236,	– praca	– poziomu
		7.4	1382, 1385	1242, 1245, 1250, 1255, 1283, 1335,	z podręcznikiem	wiedzy
Kazimierz III Wielki		7.5	– wyjaśnia pojęcia i terminy	1339, 1338–1366, 1341, 1343,	– praca	(aktywność
			i posługuje się nimi: świętopietrze,	1343–1353, 1347	z materiałem	na lekcji,
Organizacja władzy po zjednoczeniu			Szczerbiec, rada królewska,	– wyjaśnia pojęcia i terminy	ilustracyjnym	kartkówka)
			insygnia, stan, monarchia stanowa,	i posługuje się nimi: starosta,	– praca z mapą.	– poziomu
Monarchia stanowa			prawo rycerskie, kolonizacja	wojewoda, województwo, kanclerz,		umiejętności
			na prawie niemieckim, żupy solne,	podskarbi, kancelaria, statut wiślicki,	Środki	(aktywność
Monarsze inwestycje			Korona Królestwa Polskiego,	Akademia Krakowska, kapituła	dydaktyczne:	na lekcji,
			regencja, rządy regencyjne,	generalna, konwent, zakon	– podręcznik	praca z mapą
Wygaśnięcie dynastii i Andegawenowie			Krzyżacy, państwo krzyżackie,	kawalerów mieczowych, komtur,	– atlas	– karty
			wielki mistrz	komturia, mistrz krajowy	historyczny	pracy, praca
			– przedstawia postaci: Władysław	– przedstawia postaci: Jan	– mapa ścienna	projektowa).
			Łokietek, Kazimierz III Wielki,	Luksemburski, Bolesław Jerzy,	państwa	
			Ludwik Andegaweński, Elżbieta	Karol IV Luksemburski, Waldemar	Kazimierza	
			Łokietkówna, Jadwiga	duński, Piotr de Lusignan, Herman	Wielkiego.	
			Andegaweńska, Władysław Jagiełło	von Salza, Andrzej II, Aleksander		
			– wskazuje na mapie zasięg	Newski, Mendog, Świętopełk		

<p>na tronie</p> <p>Państwo krzyżackie</p> <p>Krzyżacy i Litwa</p>			<p>terytorialny państwa Kazimierza</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego – charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego – przedstawia organizację władzy w państwie Kazimierza – przedstawia początki monarchii stanowej w Polsce – przedstawia okoliczności i konsekwencje wygaśnięcia rodu Piastów na tronie polskim – charakteryzuje rządy Ludwika w Polsce – przedstawia, w jaki sposób uregulowano sukcesję po Ludwiku Węgierskim – wyjaśnia okoliczności powstania państwa krzyżackiego w Europie Środkowej. 	<p>gdański, Giedymin, Olgierd, Kiejstut, Jan Długosz</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności odłączenia Śląska od reszty ziem polskich – przedstawić sytuację Mazowsza i Pomorza po zjednoczeniu ziem polskich – przedstawić stosunki polsko-krzyżackie za czasów Kazimierza – ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami w XIV w. – charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich 		
--	--	--	---	---	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia konsekwencje koronacji Jadwigi na króla Polski – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego w XIV w. – przedstawia stosunki litewsko-krzyżackie w XIV w. 		
22. Regiony Polski w średniowieczu Wielkopolska Dzielnica krakowska – Małopolska Śląsk Mazowsze Pomorze	2	4.3 5.1 7.1	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec IX w., koniec X w., 1000, 1038 lub 1039, 1047, 1138, 1295, 1320, 1466, 1526 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielkopolska, Małopolska, inkorporacja, kolonizacja niemiecka, Prusy Królewskie – przedstawia postaci: Mieszko I, Bolesław Chrobry, Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Krzywousty, Władysław Łokietek, Kazimierz Wielki, Ludwik	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: koniec IX w., koniec X w., 990, 1004, 1075, 1122, 1124, 1226, 1227, 1241, 1308, 1311, 1314, 1343, 1348 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: państwo Wiślan, patrycjat, trybut, oprawa wdowia – przedstawia postaci: Władysław Wygnaniec, Mieszko Stary, Bolesław Kędzierzawy, Przemysł II, Wacław II, Henryk głogowski, Siemowit IV, władca Wiślan, Bolesław I Srogi, Henryk	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas historyczny – albumy	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty pracy, praca projektowa).

<p>Kujawy</p> <p>Ziemia łęczycka i sieradzka</p> <p>Ziemia lubuska</p>		<p>Węgierski, Bolesław Szczodry, Władysław Herman, Konrad Mazowiecki, Zygmunt I Stary</p> <p>– wymienia i wskazuje na mapie regiony Polski w średniowieczu</p> <p>– wskazuje momenty, w których regiony te były poza granicami Polski, wyjaśnia tego przyczyny</p> <p>– wyjaśnia, skąd się wzięły nazwy „Wielkopolska” i „Małopolska”</p> <p>– porównuje pozycję i znaczenie Małopolski i Wielkopolski w średniowieczu, wyjaśnia, z czego wynikała ich rywalizacja</p> <p>– wyjaśnia znaczenie rozbitcia dzielnicowego dla spójności ziem polskich</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach Śląsk oddzielił się od Polski</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikała odrębność terytorialna Mazowsza</p>	<p>Sandomierski, Kazimierz Sprawiedliwy, Bolesław Wstydlivy, wójt Albert, Brzetysław, Henryk Brodaty, Henryk Pobożny, Henryk Prawy, Jan Luksemburski, Miecław, Leszek Biały, Zemuzil, Warcisław, Świętopełk gdański, Mściwój II, Jan Muskata, Kazimierz Konradowic, Zbigniew, Salomea, Leszek Czarny, Bolesław Rogatka</p> <p>– prześledzi dzieje regionów Polski w średniowieczu: Wielkopolski, Małopolski, Śląska, Mazowsza, Pomorza, Kujaw, ziemi łęczyckiej i sieradzkiej oraz ziemi lubuskiej</p> <p>– poda przykłady bardziej znanych średniowiecznych zabytków z omówionych regionów Polski</p> <p>– dostrzeże tendencje separatystyczne w średniowiecznym państwie polskim i wyjaśni ich</p>	<p>poświęcone historii, kulturze i sztuce poszczególnych regionów.</p>	
--	--	--	--	--	--

			w późnym średniowieczu.	przyczyny – dostrzeże tendencje centralistyczne w średniowiecznym państwie polskim i wyjaśni ich przyczyny – prześledzi z większą uwagą historię swojego regionu, odniesie ją do dziejów całego państwa polskiego.		
23. Polska i Litwa za pierwszych Jagiellonów Układ w Krewie Polska i Litwa za panowania Jagiełły Wielka wojna z zakonem	5	7.1 7.2 7.3 7.4 7.5	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1374, 1384, 1385, 1386, 1409, 15 VII 1410, 1411, 1422, 1430, 1434, 1440, 1444, 1447, 1454, 1466, 1493 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia krewska, sukcesja, elekcja, rządy regencyjne, unia personalna, przywilej szlachecki, stan, szlachcic, nietykalność osobista, pospolite ruszenie, wojsko najemne,	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1382, 1387, 1390, 1392, 1398, 1399, 1401, 1410, 1413, 1414, 1419, 1422, 1430, 1431, 1432, 1433, 1435, 1439, 1440, 1454, 1457, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1469, – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: unia wileńsko-radomska, unia horodelska, ród heraldyczny, wielka wojna, wojna głodowa, przywilej koszycki, poradne, przywilej czerwiński,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne: – podręcznik – atlas	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą – karty

<p>Dynastia Jagiellonów</p> <p>Przywileje szlacheckie</p> <p>Odzyskanie Pomorza</p> <p>„Naród polityczny” i początki parlamentaryzmu</p>		<p>autonomia, folwark szlachecki, pańszczyzna, sejmik szlachecki, ziemianin, sejm walny, stany sejmujące, senat, rada królewska, izba poselska, Rzeczpospolita szlachecka</p> <p>– przedstawia postaci: Ludwik Węgierski, Jadwiga Andegaweńska, Władysław II Jagiełło, Witold, Władysław III Warneńczyk, Kazimierz Jagiellończyk</p> <p>– przedstawia na mapie rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w.</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Ludwika Węgierskiego</p> <p>– przedstawia postanowienia układu w Krewie</p> <p>– charakteryzuje sytuację państwa polskiego po układzie w Krewie</p>	<p>przywilej jedlneński, Związek Pruski, przywilej cerkwicko-nieszawski, zjazd prowincjonalny, wojna popia, kapituła</p> <p>– przedstawia postaci: Wilhelm Habsburg, Kiejstut, Olgierd, Zygmunt Luksemburski, Świdrygiełło, Zygmunt Kiejstutowicz, Zofia Holszańska, Urlyk von Jungingen, Henryk von Plauen, Paweł Włodkowic, Zbigniew Oleśnicki, Elżbieta Rakuszanka, Jan Długosz, Filip Kallimach, Spytko z Melsztyna, Jan von Baysen, Ludwik von Erlichshausen, Andrzej Tęczyński, Mikołaj Tungen, Marcin Truchsess</p> <p>– wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Litwą w XIV–XV w.</p>	<p>historyczny</p> <p>– mapa ścienna Polski i Litwy za panowania pierwszych Jagiellonów.</p>	<p>pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	--	----------------------------------

		<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Jadwigi – wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wielkiej wojny z zakonem – przedstawia najważniejsze postanowienia I pokoju toruńskiego – charakteryzuje sytuację państwa polskiego po śmierci Władysława Jagiełły – przedstawia konsekwencje śmierci Władysława pod Warną dla Polski i dla Węgier – przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Kazimierza – charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Jagiellończyka – wyjaśnia genezę stanu szlacheckiego – charakteryzuje stan szlachecki 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego po układzie w Krewie – przedstawia postanowienia unii Wilnie, Radomiu i w Horodle – ocenia militarne i polityczne znaczenie bitwy pod Grunwaldem – przedstawia stosunki polsko-krzyżackie po I pokoju toruńskim – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego i stosunki polsko-litewskie po śmierci Witolda – charakteryzuje sytuację państwa litewskiego i stosunki polsko-litewskie po śmierci Jagiełły – wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami w XV w. – charakteryzuje sytuację ludności pruskiej pod panowaniem krzyżackim 		
--	--	--	--	--	--

			<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze przywileje szlacheckie – wyjaśnia znaczenie tych przywilejów dla rozwoju polskiego parlamentaryzmu – wyjaśnia genezę, przedstawia przebieg i skutki wojny trzynastoletniej – przedstawia najważniejsze postanowienia II pokoju toruńskiego – wyjaśnia genezę polskiego parlamentu – przedstawia skład i zasady funkcjonowania sejmu walnego – wyjaśnia, na czym polegała polityka dynastyczna Jagiellonów. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia stosunki polsko-krzyżackie po II pokoju toruńskim – ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej – przedstawia postanowienia przywileju koszyckiego – przedstawia postanowienia przywileju czerwińskiego – przedstawia postanowienia przywileju jedlneńskiego – przedstawia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego – przedstawia politykę Kazimierza wobec Kościoła polskiego – ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów. 		
24. Europejskie narody i państwa	1	5.2 6.1 6.2	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: IV–XI w., XI/XII w., 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 987, 1355, 1414, 1458 	Metody: <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca 	Ocenianie dotyczy: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu

<p>narodowe w średniowieczu</p> <p>Wspólnoty plemienne</p> <p>Królestwo a naród – średniowieczna Francja</p> <p>Tradycja historyczna a kształtowanie się narodu – Polska Piastów</p> <p>„Swoi” i „obcy” – Polska dzielnicowa</p>		8.1	<p>XII w., XIII w., XIV w., 1419</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wspólnota plemienna, naród, ród, wspólnota sąsiedzka, ojczyzna, monarchia, cesarstwo, feudalizm, naród polityczny, husyci, rewolucja husycka, artykuły praskie, świadomość narodowa</p> <p>– przedstawia postaci: Hugo Kapet, Filip IV Piękny, Joanna d’Arc, Gall Anonim, Wincenty Kadłubek, Krak, Lech, Jakub Świnka, Jan Hus</p> <p>– charakteryzuje wspólnoty plemienne we wczesnym średniowieczu</p> <p>– wymienia czynniki wpływające na kształtowanie się świadomości narodowej w średniowieczu</p> <p>– wymienia różne kategorie więzi, jakie łączyły ludzi w średniowieczu</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Stany Generalne, wojna stuletnia, delfin, autochton</p> <p>– przedstawia postaci: Bonifacy VIII, Karol VII, Ziemomysł, Henryk Prawy, Tomasz II, wójt Albert, Leszek Czarny, Przemysław Ottokar I, Karol IV Luksemburski, John Wiclef, Wacław IV Luksemburski, Zygmunt Luksemburski, Jerzy z Podiebradów</p> <p>– wyjaśnia genezę wspólnot plemiennych</p> <p>– wyjaśnia wpływ monarchii na kształtowanie się świadomości państwowej i narodowej</p> <p>– przedstawia początki państwa francuskiego</p> <p>– wyjaśnia znaczenie wojny stuletniej dla wykształcenia się</p>	<p>z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– dyskusja.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik.</p>	<p>wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>
---	--	-----	---	---	--	--

<p>„Narodowy” kult religijny – średniowieczne Czechy</p> <p>Naród w średniowieczu a naród współczesny</p>			<p>(rodzinne, sąsiedzkie, narodowe, społeczne, religijne itd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia mityczne korzenie narodu polskiego obecne w średniowiecznych kronikach – wyjaśnia znaczenie tradycji mitycznej i historycznej w kształtowaniu się świadomości narodowej – wyjaśnia znaczenie rozbitcia dzielnicowego dla wykształcenia się świadomości Polaków – wyjaśnia znaczenie wojen husyckich dla wykształcenia się świadomości Czechów – przedstawia okoliczności narodzin ruchu husyckiego i uznania go za herezję. 	<p>świadomości Francuzów</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia początek monarchii stanowej we Francji – wyjaśnia genezę narodu średniowiecznego – charakteryzuje naród średniowieczny, porównuje go z narodem współczesnym – wyjaśnia, na czym polegał w średniowieczu mechanizm odróżniania „swoich” od „obcych”. 		
<p>25. Rywalizacja angielsko-francuska</p>	<p>1</p>	<p>6.2 6.3</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomu

<p>w XII–XV w.</p> <p>Anglia za pierwszych Plantagenetów</p> <p>Konflikt Ryszarda Lwie Serce z Filipem Augustem</p> <p>Wojna stuletnia</p>		<p>1215, 1338</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: krucjata, parlament, hołd lenny, wojna stuletnia, czarna śmierć, regencja</p> <p>– przedstawia postaci: Ryszard Lwie Serce, Jan bez Ziemi, Filip August, Edward III, Jan II Dobry, Karol V Mądry, Joanna d’Arc, Karol VII</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Anglia stała się lennikiem Francji</p> <p>– przedstawia stosunki angielsko-francuskie w XII w.</p> <p>– przedstawia stosunki angielsko-francuskie w XIV w.</p> <p>– wyjaśnia genezę wojny stuletniej</p> <p>– przedstawia etapy i najważniejsze wydarzenia wojny stuletniej</p> <p>– przedstawia stosunki angielsko-francuskie w XV w.</p> <p>– przedstawia skutki wojny</p>	<p>1154, 1170, 1189, 1194–1199, 1214, 1340, 1346, 1356, 1360, 1375, 1415, 1420, 1429, 1430, 1435, 1450, 1453</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielka Karta Swobód, delfin, żakeria, konetabl</p> <p>– przedstawia postaci: Godfryd Plantagenet, Henryk II, Ludwik VII, Eleonora Akwitańska, Tomasz Becket, Otton IV, Ferrand flandryjski, Henryk III, Ludwik XIII Lew, Filip IV Piękny, Filip VI Walezjusz, Jan Luksemburski, Edward Czarny Książę, Filip Śmiały, Jan de Armagnac, Bertrand de Guesclin, Jan bez Trwogi, Henryk V, Karol VI Szalony, Henryk VI</p> <p>– charakteryzuje sytuację wewnętrzną Anglii w XII i XIII w.</p> <p>– przedstawia proces formowania się</p>	<p>z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Anglii i Francji w średniowieczu.</p>	<p>wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	---	---	--	--

			stuletniej.	społeczeństwa stanowego w Anglii i we Francji – porównuje proces formowania się społeczeństwa stanowego w Polsce i w zachodniej Europie – charakteryzuje sytuację wewnętrzną Anglii i Francji w XIV i XV w. – ocenia znaczenie wojny stuletniej dla dziejów Anglii i Francji.		
26. Europa Środkowa w XIII–XV w. Czasy ekspansji wielkich dynastii i łączenia królestw Przemysłidzi Andegawenowie	2	3.2 3.4 6.2 6.3 6.4 7.3 7.5 7.6	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1300, 1301, 1304, 1306, 1356, 1370, 1382, 1419, 1420, 1434, 1440, 1444, 1453, 1492 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: kolegium elektorów, federacja, rewolucja husycka, egalitaryzm, artykuły praskie, krucjata, Tatarzy, regencja – przedstawia postaci: Rudolf	Uczeń: – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1250–1273, 1266, 1278, 1282, 1298, 1308, 1315, 1346, 1389, 1396, 1402, 1433, 1436, 1456, 1458, 1471, 1490 – wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: Wielkie Bezkrólewie, nieszpory sycylijskie,	Metody: – wykład – praca z podręcznikiem – praca z materiałem ilustracyjnym – praca z mapą. Środki dydaktyczne:	Ocenianie dotyczy: – poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka) – poziomu umiejętności (aktywność na lekcji,

Habsburgowie		z Habsburga, Waclaw II, Henryk VII	Złota Bulla, taboryci, kalikstyni,	– podręcznik	praca z mapą
Luksemburgowie		Luksemburski, Karol IV	kompakty praskie	– atlas	– karty
Rewolucja husycka		Luksemburski, Ludwik	– przedstawia postaci: Przemysł	historyczny	pracy, praca
Zagrożenie tureckie i upadek Konstantynopola		Andegaweński, Witold Wielki	Ottokar I, Przemysł Ottokar II, Karol	– mapa ścienna	projektowa).
		Książę Litewski, Murad I, Tamerlan,	Andegaweński, Ludwik Święty,	Europy	
		Władysław III Warneńczyk,	Karol Robert Andegaweński,	w późnym	
		Kazimierz Jagiellończyk, Władysław	Albrecht I Habsburg, Wilhelm Tell,	średniowieczu.	
		Jagiellończyk, Jan Olbracht,	Winkelried, Jan Luksemburski,		
		Aleksander Jagiellończyk	Ludwik IV Wittelsbach, Zygmunt		
		– wymieni najważniejsze dynastie	Luksemburski, Waclaw IV		
		panujące późnego średniowiecza	Luksemburski, Jan Zizka, Zygmunt		
		i przyporządkuje je do właściwych	Korybutowicz, Jerzy z Podiebradów,		
		państw	Bajazyt I Błyskawica, Jan Hunyadi,		
		– przedstawia konsekwencje	Mahomet II, Maciej Korwin,		
		wygaśnięcia rodu Przemyślidów	– przedstawia konsekwencje		
		w Czechach	wygaśnięcia rodu Arpadów		
		– przedstawia okoliczności objęcia	na Węgrzech		
		tronu węgierskiego przez	– wyjaśnia, czym było i z czego		
		Andegawenów	wynikało Wielkie Bezkrólewie		
		– wyjaśnia, w jaki sposób od połowy	w Rzeszy		
		XIV w. wybierano cesarzy	– ocenia znaczenie rodu		

			<p>niemieckich</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jak doszło do zbudowania pozycji Habsburgów – charakteryzuje sytuację Czech pod panowaniem Luksemburgów – wyjaśnia genezę rewolucji husyckiej – przedstawia doktrynę husytów – przedstawia przebieg i konsekwencje wojen husyckich w Czechach – wyjaśnia, na czym polegało zagrożenie tureckie w XIV–XV w. – przedstawi okoliczności upadku cesarstwa bizantyńskiego – przedstawi na mapie zasięg panowania Jagiellonów pod koniec XV w. 	<p>Przemysławidów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rządy Andegawenów na Sycylii i na Węgrzech – ocenia znaczenie rodu Andegawenów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia znaczenie rodu Habsburgów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia znaczenie rodu Luksemburgów w polityce Europy Środkowo-Wschodniej – charakteryzuje następstwa upadku cesarstwa bizantyńskiego i ekspansji tureckiej dla Europy. 		
27. Obrzeża Europy w późnym	1	6.2 6.3	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1469, 1485, 1397, 1380 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 1297, 1309, 1314 	<p>Metody:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wykład – praca 	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziomowi

<p>średniowieczu</p> <p>Irlandia i Szkocja</p> <p>Anglia po wojnie stuletniej</p> <p>Państwa Półwyspu Iberyjskiego</p> <p>Skandynawia</p> <p>Moskwa</p>		<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: wojna dwóch róż, rekonkwista, faktoria handlowa, unia kalmarska, Hanza, zbieranie ziem ruskich</p> <p>– przedstawia postaci: Henryk VII Tudor, Henryk Żeglarz, Alfons VIII Szlachetny, Izabela Kastyljska, Ferdynand Aragoński, Iwan III Srogi</p> <p>– charakteryzuje relacje między Anglią, Irlandią a Szkocją w pełnym i późnym średniowieczu</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do objęcia władzy w Anglii przez dynastię Tudorów</p> <p>– wskaże na mapie poszczególne państwa Półwyspu Iberyjskiego</p> <p>– przedstawia sytuację ludności katolickiej na Półwyspie Iberyjskim</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do powstania królestwa Hiszpanii</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: nieszpory sycylijskie, kortezy</p> <p>– przedstawia postaci: Henryk II, Edward I, William Wallace, Robert Bruce, Henryk VI, Ryszard III, Małgorzata duńska, Eryk słupski, Dymitr Doński</p> <p>– charakteryzuje sytuację w Anglii po wojnie stuletniej</p> <p>– charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania rekonkwisty</p> <p>– ocenia skutki rekonkwisty</p> <p>– charakteryzuje sytuację księstw ruskich pod panowaniem tatarskim</p> <p>– oceni rolę księstwa moskiewskiego w jednoczeniu ziem ruskich.</p>	<p>z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym</p> <p>– praca z mapą.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– atlas historyczny</p> <p>– mapa ścienna Europy w późnym średniowieczu, Półwyspu Iberyjskiego w późnym i późnym średniowieczu i księstw</p>	<p>wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, praca z mapą</p> <p>– karty pracy, praca projektowa).</p>
--	--	--	--	---	--

			<p>– wyjaśnia, czym była unia kalmarska</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do zrzucenia władzy tatarskiej i rozpoczęcia procesu „zbierania ziem ruskich”.</p>		ruskich.	
<p>28. Cywilizacja średniowiecznej Europy</p> <p>Dziedzictwo starożytności</p> <p>Chrześcijaństwo</p> <p>Tradycje barbarzyńskie</p> <p>Środowiska tworzące kulturę średniowieczną</p>	4	<p>8.1</p> <p>8.2</p> <p>8.3</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: 529, 1054, 1453, 1455, 1492, 1517</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: renesans karoliński, renesans XII w., scholastyka, chrystianizacja, ruchy ubóstwa, herezja, franciszkanie, dominikanie, zakony żebrzące, krucyfiks, zakony kontemplacyjne, benedyktyni, cystersi, Indoeuropejczycy, klasztor, reguła, opat, uniwersytet, autonomia, teologia, magister, doktor, bard, saga, skald, feudalizm, kultura</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– zna daty i przyporządkowuje je do wydarzeń: VIII/IX w., X w., XI w., 1098, XI/XII w., XII w., 1120, 1154, XIII w., 1204, 1209, 1215, 1226, 1478, 1498</p> <p>– wyjaśnia pojęcia i terminy i posługuje się nimi: ehumeryzm, waldensi, skryptorium, iluminacja, miniatura, kopista, inicjał, reforma kluniacka, kanonicy regularni, premonstratensi, trubadur, miłość dworna, dualistyczna wiara, doskonali, trybunał inkwizycyjny, Święte Oficjum, auto-da-fe, misteria, eschatologia, prezbiterium,</p>	<p>Metody:</p> <p>– wykład</p> <p>– praca z podręcznikiem</p> <p>– praca z materiałem ilustracyjnym.</p> <p>Środki dydaktyczne:</p> <p>– podręcznik</p> <p>– albumy historyczne poświęcone kulturze i sztuce średniowiecznej.</p>	<p>Ocenianie dotyczy:</p> <p>– poziomu wiedzy (aktywność na lekcji, kartkówka)</p> <p>– poziomu umiejętności (aktywność na lekcji, karty pracy, praca projektowa).</p>

<p>Pojęcie Europy</p> <p>Niepokoje średniowiecza</p> <p>Koniec średniowiecza</p>		<p>rycerska, kultura prowansalska, legendy arturiańskie, krucjata, pasowanie na rycerza, katarzy, albigensi, kaznodziejstwo, inkwizycja, reformacja, wielka schizma wschodnia, doktryna, sobór powszechny, prawosławie, czarna śmierć, taniec śmierci, czyściec, humanizm, odrodzenie, renesans, wielkie odkrycia geograficzne, kolonia, protestantyzm, sztuka romańska, sztuka gotycka, witraż, – przedstawia postaci: Piotr Abelard, Arystoteles, św. Tomasz z Akwinu, św. Franciszek z Asyżu, św. Dominik Guzman, św. Benedykt z Nursji, św. Bernard z Clairvaux, św. Augustyn, Kazimierz Wielki, Jadwiga Andegaweńska, Dante Alighieri, Vasco da Gama, Krzysztof Kolumb, Jan Gutenberg, Gall</p>	<p>ikonostas, ambona</p> <p>– przedstawia postaci: św. Anzelm, Roger Bacon, Jan Duns Szkot, Piotr Waldo, Robert z Molesmes, Norbert z Xanten, Fryderyk Barbarossa, Chretien de Troyes, Innocenty III, Tomasz Torquemada, Ludwik VIII Lew, Cyryl i Metody</p> <p>– dostrzega spuściznę starożytną w kulturze średniowiecznej</p> <p>– dostrzega chrześcijańskie i pogańskie korzenie ideologii władzy w średniowieczu</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób i z jakiego powodu przebiegała chrystianizacja tradycji pogańskiej</p> <p>– wyjaśnia genezę zakonów chrześcijańskich</p> <p>– ocenia rolę zakonów w kulturze i społeczeństwie średniowiecza</p> <p>– charakteryzuje zakony</p>		
--	--	--	--	--	--

		<p>Anonim, Wincenty Kadłubek, Jan Długosz</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne czynniki kształtujące kulturę średniowieczną – wskazuje momenty szczególnego zainteresowania kulturą starożytną (renesanse) – charakteryzuje ideologię władzy w średniowieczu – przedstawia główne powinności i zadania średniowiecznych zakonników – wymienia najważniejsze zakony w średniowieczu – przedstawia przyczyny i mechanizmy walki z herezjami w średniowieczu – wyjaśnia przyczyny rozpadu Kościoła na Wschodni i Zachodni – wyjaśnia, jaką rolę w średniowieczu odgrywały 	<p>franciszkanów i dominikanów, porównuje je z benedyktynami i cystersami</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje ruchy ubóstwa i wyjaśnia, z czego wynikała ich popularność – wyjaśnia, kim byli katarzy – wyjaśnia, czym była inkwizycja i jak się narodziła – wymienia ważniejsze uniwersytety średniowieczne, poda ich specjalizacje – scharakteryzuje przemiany społeczne w Europie w późnym średniowieczu – rozpoznaje romański i gotycki styl w sztuce – podaje przykłady romańskich i gotyckich zabytków – wyjaśnia uniwersalny charakter kultury średniowiecznej 		
--	--	--	---	--	--

			<p>uniwersytety, i przedstawia ich organizację</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje kulturę rycerską – charakteryzuje kulturę prowansalską – charakteryzuje romański i gotycki styl w sztuce – wskazuje cezury końcowe epoki średniowiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza. 		
Blok powtórzeniowy	1	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	ćwiczenia z podręcznika	wykonanie zadań
Sprawdzian	1	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	– posługuje się materiałem z działów II.6–II.8	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań
Sprawdzian końcowy (semestralny)	1	II.6–II.8	– posługuje się materiałem z całego tomu starożytność i średniowiecze	– posługuje się materiałem z całego tomu starożytność i średniowiecze	arkusz sprawdzianu	wykonanie zadań